

Aanbeveling nr. 07/2017 van 30 augustus 2017

Betreft: Aanbeveling aan de steden en gemeenten over de registratie van de reden voor de raadpleging van het Rijksregister door hun personeelsleden (CO-AR-2017-013)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna "de Commissie");

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 30;

Gelet op het verslag van de Voorzitter;

Brengt op 30 augustus 2017 de volgende aanbeveling uit:

I. Aanleiding van de aanbeveling

1. De Commissie ontvangt regelmatig vragen en klachten van burgers over vermeende onregelmatige raadplegingen van het Rijksregister door gemeentelijke overheden. Onrechtmatige raadplegingen van het Rijksregister zijn strafbaar¹ en bijgevolg is het noodzakelijk om een doeltreffend controlesysteem te implementeren om dit risico te beperken. De Commissie acht het dan ook noodzakelijk om hierover een aanbeveling uit te brengen die gemeentes en andere overheidsinstanties inlicht over de waarborgen en interne procedures waarmee zij de toegang tot het Rijksregister dienen te omkaderen.
2. In het bijzonder wenst de Commissie de aandacht te vestigen op de goede praktijken inzake de registratie van de toegang tot het Rijksregister door hiertoe gemachtigde personen ('logging'). Iedere raadpleging of bijwerking die een gemachtigd medewerker in het Rijksregister doorvoert, moet gepaard gaan met een registratie van zijn of haar identiteit en hoedanigheid, het tijdstip en de precieze reden van de toegang (wie, wat, wanneer, waarom). Op die manier ontstaat een traceerbaarheid die toelaat om na te gaan welke natuurlijke persoon een welbepaalde transactie m.b.t. welke burger wanneer, via welk kanaal en voor welke doeleinden heeft gebruikt.
3. In het kader van verschillende klachtendossiers die bij de Commissie werden geopend, bleken veel steden en gemeenten na te laten om de precieze reden van de raadpleging of bijwerking in het Rijksregister te vermelden in hun logfiles. Een bevraging van de verscheidene softwareproducenten die programma's ontwikkelen voor de consultatie van het Rijksregister, leert echter dat het vanuit technisch oogpunt perfect mogelijk is om te voorzien in een veld dat de reden van de raadpleging registreert. Desalniettemin weigeren sommige steden en gemeenten om zich te bedienen van deze mogelijkheid. Nochtans is de opgave van de reden noodzakelijk om een efficiënte controle van de regelmatigheid van de raadpleging te verifiëren.

II. Onderzoek

5. De huidige *Wet van 8 december 1992 op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer*² (hierna WVP) en de *Wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen* (hierna WRR)³ vereisen een aantal maatregelen ter begeleiding van de raadplegingsfaciliteiten waarover steden en gemeenten beschikken. Bovendien zal vanaf 25 mei

¹Art. 13, tweede lid Wet 8 Augustus 1983 tot regeling van een rijksregister van de natuurlijke personen, BS 21 april 1984.

²Wet 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, BS 18 Maart 1993.

³Wet 8 Augustus 1983 tot regeling van een rijksregister van de natuurlijke personen, BS 21 april 1984.

2018 een nieuwe Europese regelgeving inzake de bescherming van persoonsgegevens van kracht zijn die de standaarden inzake gegevensbescherming verhoogt: De Algemene Verordening betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (hierna: AVG)⁴. Om te anticiperen op de nakende toepassing van de AVG heeft de Commissie de wijzigingen die voortvloeien uit dit nieuwe rechtsinstrument opgenomen in deze aanbeveling.

6. De AVG zal de bestaande verplichtingen van de WVP verscherpen en de verwerkingsverantwoordelijken, *in casu* de steden en gemeenten, onderwerpen aan een verantwoordingsplicht (accountability). Bovendien wordt de lat eveneens hoger gelegd inzake de transparantie van de verwerkingen (transparantiebeginsel). Beide principes en hun impact op de modaliteiten van de toegang tot het Rijksregister worden hieronder uiteengezet. Uit een samenlezing van de huidige nationale rechtsbepalingen en de toekomstige AVG besluit deze aanbeveling dat de opgave van de reden voor de raadpleging een noodzakelijke en verplichte waarborg uitmaakt die de rechtmatige toegang tot het Rijksregister omkadert.

A. Rechtmatigheid en doelbinding

7. De informatiegegevens die zijn opgenomen in het Rijksregister zijn persoonsgegevens in de zin van zowel artikel 1, §1 WVP als artikel 4, 1) AVG aangezien zij betrekking hebben op een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon. Bijgevolg valt de raadpleging of bijwerking van het Rijksregister door gemeentelijke overheden onder het toepassingsgebied van zowel de WVP als haar toekomstige opvolger, de AVG.
8. Zowel de WVP als de AVG schrijven voor dat gegevens uitsluitend worden verwerkt op een eerlijke en rechtmatige wijze (artikel 4, §1, 1° WVP, artikel 5, 1, a AVG). Eén van centrale uitgangspunten in de beoordeling van de rechtmatigheid van de verwerking is het beginsel van doelbinding. Krachtens artikel 4, §1, 2° WVP moeten persoonsgegevens voor: *"voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden te worden verkregen en niet verder te worden verwerkt op een wijze die [...] onverenigbaar is met die doeleinden."* Artikel 5, 1, b AVG herneemt en bevestigt dit beginsel expliciet. De naleving ervan kan evenwel niet geverifieerd worden indien gemeentebeambten de reden van de raadpleging niet registreren. Aldus moet eerst bepaald worden voor welke doeleinden een gemeente het Rijksregister kan raadplegen. Vervolgens moet een adequaat controlemechanisme waarborgen dat gemachtigde medewerkers van de steden en gemeenten het Rijksregister uitsluitend raadplegen binnen het kader van die doelstellingen.

⁴Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (Algemene Verordening Gegevensbescherming: AVG). Te consulteren via deze link ([NL](#) / [FR](#) / [DE](#)).

B. Toegang tot het rijksregister

9. Het Rijksregister werd ingesteld door artikel 1 WRR. Het Rijksregister is een systeem van informatieverwerking dat instaat voor de opneming, memorisatie en mededeling van informatie betreffende de identificatie van natuurlijke personen. Het omvat een nationale gegevensbank met de identificatiegegevens van alle natuurlijke personen die zijn ingeschreven in de bevolkings-, wacht-, vreemdelingenregisters die worden gehouden door de gemeenten⁵. De doelstellingen van het Rijksregister luiden als volgt⁶:

- de uitwisseling van informatiegegevens tussen administraties vergemakkelijken;
- de automatische bijwerking van de bestanden van de openbare sector mogelijk maken;
- het beheer van de gemeentelijke registers rationaliseren en vereenvoudigen;
- de administratieve formaliteiten vereenvoudigen;
- bijdragen tot de preventie en de bestrijding van identiteitsfraude;
- deelnemen aan het aanmaken van de identiteitsdocumenten of van andere documenten die de identiteit kunnen aantonen.

10. In haar advies van 10 juni 2002 benadrukte de Commissie het belang van de expliciete vermelding van deze doeleinden in de wet om de rechtmatigheid van toegangsaanvragen tot het Rijksregister te kunnen beoordelen⁷. Bijgevolg moet iedere toegang tot het Rijksregister kaderen binnen een van de bovenvermelde doeleinden om als regelmatig beschouwd te worden.

11. Krachtens artikel 5 WRR moeten alle actoren die toegang wensen tot het Rijksregister hiertoe gemachtigd worden door het sectoraal comité van het Rijksregister (hierna: het Comité). In haar aanbeveling m.b.t. *de draagwijdte van de machtigingsbesluiten van de gemeenten*⁸, bevestigde het Comité dat het Koninklijk Besluit van 3 april 1984⁹ de gemeenten machtigt om toegang te hebben tot het Rijksregister. Gemeentes hebben toegang tot informatie met betrekking tot:

⁵Art. 2 WRR; Daarnaast omvat het Rijksregister tevens de personen die ingeschreven zijn in de registers gehouden in de diplomatieke zendingen en de consulaire posten in het buitenland.

⁶Art. 1§3 WRR; Gedr. Stukken, *Kamer*, 1982-1983, nr. 513/6, blz. 2.

⁷Zie advies nr. 19/2002 van de Commissie *betreffende het ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen en van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen*, 10 juni 2002, randnummer 3.

⁸Zie aanbeveling nr. 03/2008 van het Sectoraal Comité van het Rijksregister *betreffende de draagwijdte van de machtigingsbesluiten van gemeenten*, 16 april 2008, randnummer 2.

⁹Art. 1 Koninklijk Besluit van 3 april 1984 *betreffende de toegang door sommige openbare overheden tot het Rijksregister van de natuurlijke personen, alsmede betreffende het bijhouden en de controle van de informaties*, BS 21 april 1984, 5253.

- a) Alle gegevens van het Rijksregister betreffende de personen die in haar registers zijn ingeschreven (artikel 1);
 - b) de gegevens vermeld in artikel 3, eerste lid, 1° tot 9° WRR betreffende de personen die niet in haar registers zijn ingeschreven (artikel 2).
12. In dit laatste geval mogen de gegevens uitsluitend gebruikt worden voor doeleinden van intern beheer (artikel 3). De term 'intern beheer' impliceert een persoonsgebonden connotatie en vereist dat de betrokken bewoner ooit in de raadplegende gemeente verbleef¹⁰. Met betrekking tot de eigen inwoners van de gemeente specificeert het Koninklijk Besluit van 3 april 1984 geen nadere doeleinden voor de raadpleging. Aangezien dit uitvoeringsbesluit nauwelijks voorziet in meer specifieke doeleinden, blijft artikel 1§3 WRR de voornaamste toetssteen om het doelgebonden en regelmatige karakter van de raadpleging te evalueren.
13. Uit het bovenstaande volgt dat een registratie van de reden voor de raadpleging of bijwerking van de persoonsgegevens in het Rijksregister noodzakelijk is om te garanderen dat de toegang kaderde binnen één van de doelstellingen die de WRR voorschrijft.

C. Verantwoordingsplicht

14. Het Rijksregister wordt hoofdzakelijk gevoed door de bevolkings-, vreemdelingen- en wachtregisters van alle Belgische gemeenten¹¹. Krachtens artikel 4 van het Koninklijk Besluit van 3 april 1984 zijn de gemeenten bevoegd om informatie betreffende hun inwoners en sommigen van hun niet-inwoners toe te voegen of te wijzigen¹². Bovendien hebben zij de verantwoordelijkheid om in te staan voor de overeenstemming van de verstrekte informatie met de voornoemde registers¹³. In het kader van de uitoefening van hun dagelijkse opdrachten bedienen de gemeenten zich van de toegang tot de persoonsgegevens in het Rijksregister.
15. Artikel 5.2 AVG onderwerpt de verwerkingsverantwoordelijken aan een algemene verantwoordingsplicht. De verantwoordingsplicht is een van de basisbeginselen die ten grondslag liggen aan de AVG. Reeds in de conceptiefase van de nieuwe verordening stelde de Artikel 29 Werkgroep voor om een algemene verantwoordingsplicht in te voeren als centraal uitgangspunt¹⁴. De Artikel 29 Werkgroep is de mening toegedaan dat de invoering van de

¹⁰Zie aanbeveling nr. 03/2008 van het Sectoraal Comité van het Rijksregister *betreffende de draagwijdte van de machtigingsbesluiten van gemeenten*, 16 april 2008, randnummer 22.

¹¹Artikel 2 WRR. Daarnaast omvat het Rijksregister tevens de personen die ingeschreven zijn in de registers gehouden in de diplomatieke zendingen en de consulaire posten in het buitenland.

¹²Art. 4 Koninklijk Besluit van 3 april 1984 *betreffende de toegang door sommige openbare overheden tot het Rijksregister van de natuurlijke personen, alsmede betreffende het bijhouden en de controle van de informaties*, BS 21 april 1984.

¹³Artikel 4, tweede lid WRR.

¹⁴Advies 3/2010 van de Groep Gegevensbescherming Artikel 29 *over het verantwoordingsbeginsel*, 13 juli 2010.

verantwoordingsplicht de materiële gegevensbeschermingsprincipes niet substantieel wijzigt, dan wel een omslag betekent in de manier waarop aan deze principes moet voldaan worden. Voortaan rust op de verwerkingsverantwoordelijke de plicht om op een verifieerbare wijze aan te tonen hoe zij de bepalingen van de AVG naleeft. Sterker nog, de loutere weigering of onmogelijkheid om dergelijk informatie te verstrekken kan aanleiding geven tot onmiddellijke actie van de gegevensbeschermingsautoriteit, ongeacht de vermeende schending van onderliggende beginselen voor gegevensbescherming¹⁵.

16. De verantwoordingsplicht houdt dus in dat de verantwoordelijke voor de verwerking niet alleen de bepalingen van de AVG naleeft, maar dit ook kan bewijzen. Artikel 24 AVG herhaalt dat het niet volstaat om passende technische en organisatorische maatregelen te treffen in naleving van de Verordening; dit moet gebeuren op een transparante en traceerbare wijze die toelaat om bij een gezette controle het bewijs van de geïmplementeerde waarborgen te leveren.
17. Daarnaast rust op de steden en gemeenten een verplichting om te waarborgen dat de toegang tot het Rijksregister beperkt blijft tot de doelen waarvoor deze werd toegekend. Artikel 16, § 4 WVP legt de gemeente uitdrukkelijk de verplichting op om de gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens tegen toevallige of ongeoorloofde toegang, waaronder ook deze geraadpleegd door haar personeel in het Rijksregister. De AVG herneemt deze vertrouwelijkheids- en integriteitsplicht in artikel 5, 1, f. Overweging 39 AVG preciseert de noodzaak tot een passende beveiliging die ongeoorloofde toegang tot of gebruik van persoonsgegevens voorkomt. Hieruit volgt dat de gemeente en desgevallend diens verwerker over een informaticatoepassing moet beschikken die toelaat om elke raadpleging verricht door haar personeel te rechtvaardigen en aldus aan te tonen dat deze plaatsvond binnen de uitoefening van de taken van het personeelslid dat de raadpleging deed of noodzakelijk was voor de behoeften van de dienst (artikel 16, § 2, 2° WVP).
18. De grootschaligheid van de verwerkingsoperaties die de steden en gemeenten uitvoeren in het Rijksregister kan deze verplichting niet verzwakken. Integendeel, zowel artikel 16, § 4 WVP als artikel 24 AVG schrijven voor dat de aard van technische en organisatorische maatregelen die een gemeente treft in verhouding staat tot de ernst van de risico's voor de rechten en vrijheden van de betrokkene. Naarmate de schaal van de verwerkingsoperatie uitbreidt, neemt het risico op ongecontroleerde en grootschalige toegang tot het Rijksregister net toe. Bijgevolg moeten bij uitstek de grootste steden en gemeenten de meest rigoureuze toegangscontroles instellen.

¹⁵Advies 3/2010 van de Groep Gegevensbescherming Artikel 29 *over het verantwoordingsbeginsel*, 13 juli 2010, randnummer 60.

19. De Wet Rijksregister voorziet eveneens in een aantal specifieke waarborgen die het vertrouwelijke karakter van de persoonsgegevens moet waarborgen. Krachtens artikel 12§2 dienen de openbare overheden die toegang genieten tot het Rijksregister bij naam de personen aanduiden die omwille van hun bevoegdheden hiertoe gemachtigd zijn. Bovendien moeten de natuurlijke personen met toegang tot het register een verklaring ondertekenen waarin zij er zich toe verbinden om het vertrouwelijke karakter van deze persoonsgegevens te respecteren. De controle op de naleving van deze bepaling veronderstelt dat een verantwoordelijke voor de verwerking aan wie de toegang tot het Rijksregister werd verleend, o.a. de redenen zou moeten verantwoorden waarvoor de concrete toegang tot de gegevens werd verricht.
20. Tot slot volgt uit artikel 11, tweede lid WRR dat de gemeentes voorzorgsmaatregelen moeten nemen om de veiligheid van de opgenomen persoonsgegevens te verzekeren en in het bijzonder te beletten dat deze "*medegedeeld worden aan personen die geen machtiging hebben gekregen om inzage ervan te nemen.*" Het derde lid van artikel 11 voegt hieraan toe dat de verantwoordelijke van de verwerking zich moet verzekeren van het adequate karakter van de computerprogramma's die voor de automatische verwerking van de gegevens dienen, alsook van de rechtmatigheid van de toepassing ervan.
21. De uitwerking van een gedegen informatieveiligheidsbeleid is noodzakelijk om maatregelen te treffen die ongeoorloofde toegang uitsluiten en dit op een gedocumenteerde manier die de gemeente toelaat om aan haar verantwoordingsplicht te voldoen. In haar *referentiemaatregelen voor de beveiliging van de verwerking van persoonsgegevens* heeft de Commissie reeds aangestipt dat de installatie van een fijnmazig opsporings- en loggingsmechanisme een onmisbare component vormt van ieder informatieveiligheidsbeleid¹⁶. De *richtsnoeren met betrekking tot de informatiebeveiliging van persoonsgegevens in steden en gemeenten* herhalen deze verplichting voor gemeentelijke overheden¹⁷. Onder punt 9.4 'Monitoring' schrijven deze richtsnoeren voor dat iedere toegang tot het informatiesysteem traceerbaar moet zijn om na te gaan wie heeft toegang, wanneer, tot wat en om welke reden.
22. In 2015 gaf het Sectoraal Comité van het Rijksregister bijkomende duiding bij de precieze omvang van deze plicht tot het houden logbestanden in het kader van de toegang tot het Rijksregister door lokale besturen¹⁸. In haar aanbeveling preciseert het Comité dat:

¹⁶Deze referentiemaatregelen kunnen geraadpleegd worden op de website van de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer via [deze link](#).

¹⁷Deze richtsnoeren kunnen geraadpleegd worden op de website van de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer via [deze link](#).

¹⁸Zie aanbeveling nr. 01/2015 van het Sectoraal Comité van het Rijksregister *aan de gemeenten en lokale besturen betreffende de informatiebeveiliging waarmee de toegangen tot het Rijksregister en de daaruit volgende verwerkingen van Rijksregistergegevens moeten worden omkaderd*, 18 februari 2015, Randnummers 44-49.

“Deze logging moet tevens de identificatie bevatten van de individuele gebruiker of van het proces of het systeem dat toegang had tot de gegevens, welke gegevens werden geraadpleegd, de wijze waarop de toegang plaatsvond (raadpleging, wijziging, enz.), wanneer de toegang plaatsvond, alsook de reden hiervoor.”

Bovendien beval het Comité aan om de gebruikerstoegang te voorzien van een verplicht registratieveld voor de reden van de toegang.

23. Tot slot heeft ook de Commissie zelf herhaaldelijk aangegeven dat het van cruciaal belang is om de reden van de raadpleging van het Rijksregister te registreren. In haar aanbevelingen met *betrekking tot het toegangs- en gebruikersbeheer in de overheidssector*¹⁹ en het *verkrijgen van informatie uit de bevolkingsregisters*²⁰ onderstreept de Commissie het belang van een volledige tracing (wie, wat, waar, wanneer, waarom) die elke raadpleging van de bevolkingsregisters logt zodat de raadpleging van de gegevens voor een niet-legitiem doeleinde of ten persoonlijke titel kan worden gedetecteerd en gesanctioneerd. Bij uitbreiding geldt deze verplichting ook voor de raadpleging en bijwerking van het Rijksregister.

D. Transparantiebeginsel

24. De noodzakelijke pendant van de verantwoordingsplicht is het transparantiebeginsel. Om de verantwoordingsplicht effectief te implementeren, moeten burgers in staat zijn om een controle uit te oefenen op de gemeentes die hun persoonsgegevens raadplegen. Transparantie is een autonome verplichting, maar tegelijkertijd een belangrijke manier om te voldoen aan de verantwoordingsplicht. Overweging 78 van de AVG verklaart de nauwe band tussen het transparantiebeginsel en de verantwoordingsplicht nader:

“[...] Om de naleving van deze verordening aan te kunnen tonen, moet de verwerkingsverantwoordelijke interne beleidsmaatregelen nemen [...]. Dergelijke maatregelen kunnen onder meer bestaan in [...] het in staat stellen van de betrokkene om controle uit te oefenen op de informatieverwerking [...]”

¹⁹Zie aanbeveling nr. 01/2008 van de Commissie *met betrekking tot het toegangs- en gebruikersbeheer in de overheidssector*, 24 september 2008, Randnummer 9.

²⁰Zie aanbeveling nr. 06/2012 van de Commissie *met betrekking tot het verkrijgen van informatie uit de bevolkingsregisters in toepassing van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende het verkrijgen van informatie uit de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister*, 2 mei 2012, Randnummer 26.

25. In uitvoering van het transparantiebeginsel voorziet de Wet van 19 juli 1991 specifiek in een recht op inzage m.b.t. het Rijksregister²¹. Artikel 6 van deze wet kent de houder van een Belgische identiteitskaart het recht toe om:

- a) inzage te krijgen van zijn informatiegegevens die zijn opgenomen in het bevolkingsregister en het Rijksregister;
- b) onnauwkeurige of onvolledige gegevens aan te vullen of te verbeteren;
- c) kennis te nemen van alle overheden, instellingen en personen die, gedurende de laatste zes maanden, zijn gegevens bij het bevolkingsregister of het Rijksregister van de natuurlijke personen hebben geraadpleegd of bijgewerkt.

26. Dit inzagerecht stelt de burger in staat om te vernemen wie zijn gegevens heeft geraadpleegd en zodoende onregelmatige raadplegingen te detecteren en te signaleren. Hoewel dit artikel niet uitdrukkelijk de reden van de raadpleging vermeldt als een van de gegevens waartoe de burger toegang verkrijgt, bestond de *ratio legis* van dit wetsartikel erin om het algemene inzage- en verbeteringsrecht van artikel 10 WVP uit te breiden en te versterken²². Artikel 10 WVP identificeert de doeleinden, *i.e.* de reden, van de verwerking wel expliciet als één van de informatie-elementen die de verwerkingsverantwoordelijke moet meedelen aan de betrokkene die hierom verzoekt.

27. In het arrest *Rijkeboer* benadrukte het Hof van Justitie van de Europese Unie dat het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer impliceert dat de betrokkene zich ervan kan vergewissen dat zijn persoonsgegevens juist en rechtmatig worden verwerkt. Het recht op inzage vormt volgens het Hof een noodzakelijke waarborg die de betrokkene in staat stelt de nodige controles te verrichten²³. Dit recht op inzage staat de betrokkene toe om een controlerol op te nemen gezien deze het best geplaatst is om onregelmatige raadplegingen te detecteren.

28. Hoewel de plicht tot transparantie al uitvoering aanwezig is in het huidige nationale wetgevingskader, versterkt de AVG dit beginsel en preciseert het haar draagwijdte. De AVG erkent transparantie voortaan als een van de fundamentele basisbeginselen die ten grondslag liggen aan iedere rechtmatige verwerkingsoperatie (Artikel 5, 1, a AVG). Artikel 15 AVG herbevestigt het algemeen inzagerecht dat in artikel 10 van de huidige WVP ligt vervat. Deze

²¹Wet 19 juli 1991 *betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van natuurlijke personen*, BS 3 september 1991, 19075. De modaliteiten voor de uitoefening van dit inzagerecht zijn opgenomen in het Koninklijk Besluit van 5 juni 2004 tot vaststelling van het stelsel van de rechten tot inzage en verbetering van de gegevens die op elektronische wijze opgeslagen zijn op de identiteitskaart en van de informatiegegevens die zijn opgenomen in de bevolkingsregisters of in het Rijksregister van de natuurlijke personen, BS 21 juni 2004, 50583.

²²Gedr. Stukken, Kamer, 2002-2003, nr. 2226/1, blz. 29.

²³Hof van Justitie, 7 Mei 2009, *Rijkeboer* (C-553/07), §49 – het recht op inzage ligt vervat in artikel 12 van de EU-Richtlijn 95/46/EG *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens*. Artikel 10 WVP is de omzetting naar Belgisch recht van deze richtlijn.

bepaling gunt de burgers wiens persoonsgegevens worden verwerkt, het recht om onder andere de volgende informatie te verkrijgen:

- a) De verwerkingsdoeleinden;
- b) de betrokken categorieën van persoonsgegevens;
- c) de ontvangers van de persoonsgegevens;
- d) de periode voor de opslag van de gegevens.

29. Bovendien voegt overweging 63 AVG hier eveneens aan toe dat dit recht op inzage dient opgevat te worden als een controlemechanisme:

“Een betrokkene moet het recht hebben om de persoonsgegevens die over hem zijn verzameld, in te zien, en om dat recht eenvoudig en met redelijke tussenpozen uit te oefenen, zodat hij zich van de verwerking op de hoogte kan stellen en de rechtmatigheid daarvan kan controleren.”

30. Uit deze wetsbepalingen volgt dat steden en gemeenten de meest volledige informatie ter beschikking moet kunnen stellen aan de betrokkene indien deze zijn of haar recht op inzage uitoefent. De gemeente moet de betrokkene niet alleen kunnen informeren over wie de raadpleging uitvoerde (de ontvangers), maar ook voor welk doeleinde deze zich toegang verschaft tot de gegevens opgenomen in het Rijksregister omtrent de desbetreffende persoon. Indien de logfile onvolledig is en niet de reden van de raadpleging vermeldt, schaadt dit de nuttige uitoefening van het inzage- en controlerecht waarover de betrokkene beschikt. Bovendien frustreert dit eveneens de uitoefening van andere rechten zoals het rechten op rectificatie (Artikel 16 AVG), vergetelheid (Artikel 17 AVG) en beperking van het gebruik van onrechtmatig verwerkte gegevens (Artikel 18 AVG).

31. De Commissie merkt tot slot op dat voor de nuttige uitoefening van het inzage- en controlerecht van de betrokkene het niet noodzakelijk is om de precieze identiteit van het personeelslid dat de raadpleging uitvoerde mee te delen aan de betrokkene. De gemeente moet wel kunnen aantonen dat dit personeelslid uitsluitend handelde binnen het kader van een dossier dat de betrokkene aanbelangt. Op basis van haar logfiles kan de gemeente vervolgens het exacte personeelslid dat het Rijksregister raadpleegde intern identificeren om vervolgens het (on)regelmatige karakter van de raadpleging te verifiëren.

OM DEZE REDENEN,

beveelt de Commissie aan :

Dat de steden en gemeenten een adequaat informatieveiligheidsbeleid implementeren met een gedetailleerd loggingsmechanisme om onregelmatige raadplegingen van het Rijksregister door hun personeelsleden te detecteren. Een nuttige controle op de naleving van de verplichting tot het bewaren van het vertrouwelijke karakter van de gegevens in het Rijksregister vereist dat dit logbestand niet alleen de identificatie bevat van de individuele gebruiker die toegang had tot de gegevens, welke gegevens werden geraadpleegd, de wijze waarop de toegang plaatsvond (raadpleging, wijziging, enz.), wanneer de toegang plaatsvond, maar ook de reden hiervoor.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) An Machtens

(get.) Willem Debeuckelaere